

Waarom aanpasbaar?

Niet iedereen is gelijk

Mensen zijn verschillend van maat; ze kunnen lang zijn of kort, dik of dun.

Veel mensen zijn minder beweeglijk door ouderdom, ziekte of een tijdelijke blessure.

Sommigen kunnen zich uitsluitend verplaatsen in een rolstoel. Weer anderen hebben weinig of geen arm-kracht, zijn slechthorend of blind, slechthorend of doof. En het komt niet zelden voor dat mensen te maken hebben met meerdere beperkingen tegelijk.

Onafhankelijk, dus zonder hulp

Integrale toegankelijkheid houdt in dat mensen "onafhankelijk" gebruik moeten kunnen maken van alledaagse voorzieningen.

Bijvoorbeeld: een deur openen zonder hulp van anderen en zelfstandig het toilet bezoeken.

Toegankelijkheid van een woning

De mate waarin een woning "toegankelijk" moet zijn, hangt in hoge mate af van de behoeften van de bewoners. Als deze geen hindernissen in hun woning ervaren is er geen probleem.

Natuurlijk, je struikelt wel eens over een drempel, de kinderwagen in het halletje staat in de weg en ook voor de kapstok is eigenlijk geen plaats.

Elke woning heeft zo zijn ongemakken, waarmee te leven is.

Bezoekers

Het is heel goed denkbaar dat er familie of vrienden met een handicap of een tijdelijke sportblessure op bezoek willen komen.

De volgende problemen kunnen dan ontstaan:

- . • de drempel bij de buitendeur is te hoog
- . • de ruimte in het halletje te klein
- . • gangen en binnendeuren zijn te smal
- . • het toilet is voor rolstoelgebruikers onbruikbaar

Veranderende omstandigheden

Wat voor bezoekers opgaat, kan echter ook van de ene dag op de andere gelden voor de bewoners zelf.

Als de woning dan niet kan worden aangepast aan de veranderde omstandigheden van de bewoner zelf, of slechts tegen hoge kosten, is de woning ongeschikt geworden en zal de

bewoner moeten verhuizen.

Woningen kunnen een leven lang mee, maar moeten dan wel "aanpasbaar" of "levensloopbestendig" zijn.

Verplaatsen in woning

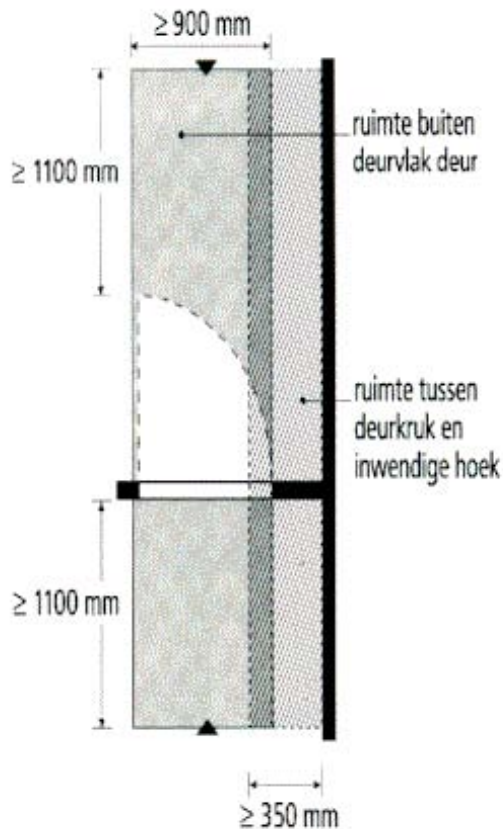
Vrije doorgang

Dit is de breedte die werkelijk beschikbaar is om een deur te passeren als deze helemaal (minimaal 90°) geopend is. Verder is het hoogteverschil tussen de vloer en de drempels van belang. Bij voorkeur zijn er geen drempels.

- deur doorgang: minimaal 0.85 m. breed
- tenminste 2.10 hoog en door toepassing van een bovenlicht of paneel te vergroten tot het plafond (t.b.v. lange bewoners)
- drempel sanitaire ruimten niet hoger dan 20 mm.

Vrije gebruiksruimte deur

Dit is het oppervlak dat nodig is om een deur te kunnen openen en eventueel te keren:

Bediening deur

Deurkrukken moeten op een voor iedereen geschikte hoogte zijn aangebracht:

Ze dienen bij voorkeur zo vormgegeven zijn dat men er niet met kleding aan kan blijven haken (teruggebogen model).

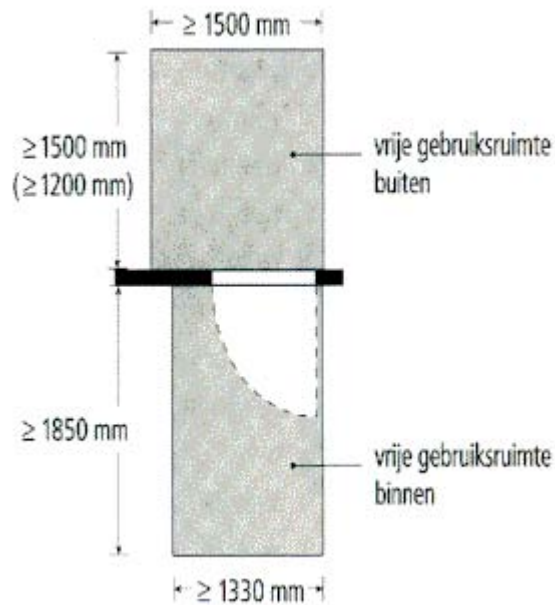
Toegang woning

Vrije doorgang en gebruiksruimte

Vrije doorgang is de breedte die werkelijk beschikbaar is om een deur te passeren als deze helemaal (minimaal 90°) geopend is:

- minimaal 0.85 m. breed en 2.10 m. hoog (prettig voor “lange” bezoekers!)
- de onderdorpel mag niet hoger zijn dan 20 mm.

De gebruiksruimte is het oppervlak dat nodig is om een rolstoeler een deur te laten openen en eventueel te keren.

Bedieningselementen

De deurkruk, het sleutelgat en de deurbel moeten op een voor iedereen bereikbare plaats zijn aangebracht:

- tenminste 0,35 m. vrij uit een hoek
- deurbel op 0.95 m. boven de vloer aan de handgreepzijde van de deur
- sleutelgat boven de handgreep

Doorkijk

Vanuit de woning moet de bewoner kunnen zien wie er buiten staat. Hier moet rekening worden gehouden met grote en kleine mensen:

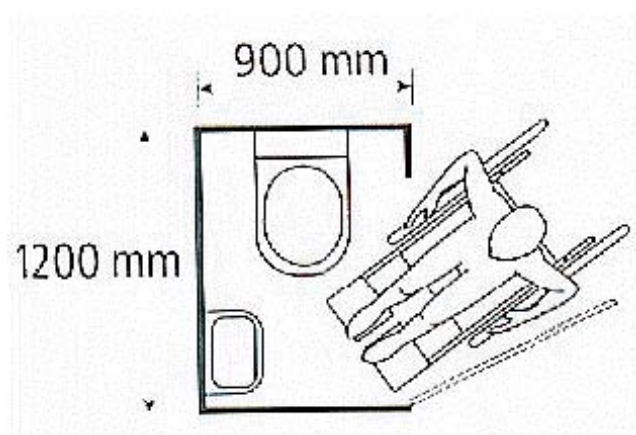
doorkijkmogelijkheid in of naast de voordeur op een hoogte van 1.50 – 1.90 m.

Sanitair

Een “bezoekbaar” toilet in een woning zal zelden zo groot zijn als bijvoorbeeld een invalidentoilet in een openbaar gebouw, maar er is wel een praktische oplossing, die qua afmeting lijkt op een gewoon toilet. Van groot belang is dat de deur op een goede manier draait (“slotzijde aan de potzijde”).

Toilet (mede voor bezoekers):

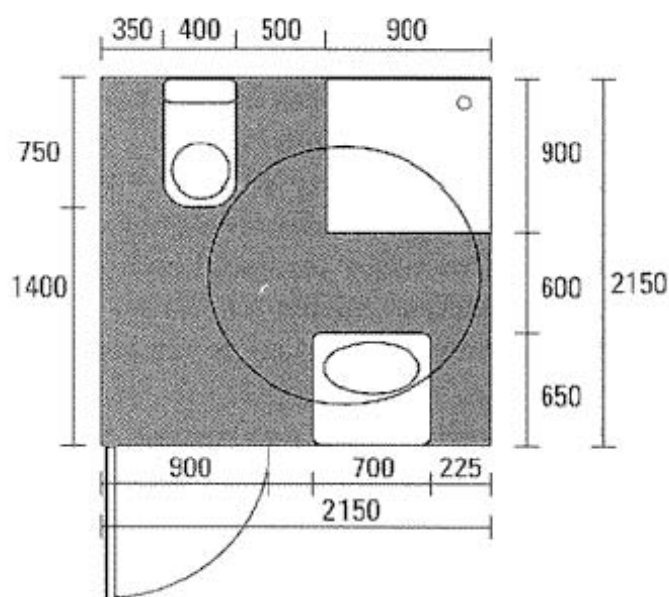
N.B. Een ingebouwd waterreservoir verkleint de gebruiksruimte van het toilet. De ruimte tussen de

toiletspot en de tegenoverliggende wand dient altijd tenminste 0.55 m te zijn

Als de bewoner een rolstoeler is en het toilet kan niet aangepast worden tot volwaardig gehandicaptentoilet, dan kan deze “onaangepast” blijven indien de badkamer maar groot genoeg is om er te wassen, te douchen en gebruik te maken van het toilet.

Badkamer

- de afmetingen moeten zodanig zijn dat er van de verschillende voorzieningen gebruik gemaakt kan worden t.w. douche/bad, wastafel en evt. het (tweede) toilet. Minimum afmetingen zijn 2.15 x 2.15 m.
- de positie van de douchekraan, wastafel en het toilet luistert vrij nauw; er moet altijd voldoende ruimte naast deze voorzieningen zijn en ze dienen niet te dicht tegen een wand geplaatst te worden
- de vloer moet gelijkmatig aflopen richting waterplug en stroef en vlak zijn
- de wanden moeten geschikt zijn voor beugels en een douchezitje
- douchekop langs een glijstang (de douchekraanbediening buiten de waterstraal!)

Hoogteverschil in woning

Bij een eengezins- of split-levelwoning kunnen er problemen ontstaan qua toegankelijkheid voor bezoekers. Dit houdt in dat ruimten waar ook bezoekers kunnen worden verwacht op hetzelfde niveau moeten liggen als de woning-entree. Dit geldt dus voor de woonkamer, het “bezoekbare” toilet en de keuken. Voor de bewoners geldt dat de verschillende woonlagen bereikbaar gemaakt kunnen worden met een lift. Dit kan echter alleen als de ruimte rond de trap groot genoeg is voor het plaatsen van een traplift.

De trap

- moet minimaal 0.90 m breed zijn (leuningen tellen niet mee)
- moet “gesloten” zijn (dus stootborden hebben) is pas echt veilig met aan beide zijden
- leuningen (hoogte 0.85 – 0.95 m.) moet leuningen hebben die minimaal 5 cm. uit de wand zijn geplaatst.

Eisen detaillering van een woning

In de afwerking van een woning (detaillering) kan er in veel gevallen op eenvoudige wijze rekening gehouden worden met de behoefte van een zo breed mogelijke groep mensen. Lange en kleine mensen en bijvoorbeeld rolstoelgebruikers hebben er gezamenlijk baat bij dat allerlei bedieningselementen niet te hoog en niet te laag, op een goed bereikbare plaats zijn aangebracht. De bediening mag niet onnodig veel kracht kosten.

Bedieningselementen

Lichtschakelaars, installaties in de meterkast en ramen moeten op een voor iedereen bereikbare plaats te kunnen worden bediend:

- raamopeners, ook die van bovenlichten, hoogte 0.90 – 1.20 m., minimaal 0.50 m. uit een hoek
- knoppen en kranen, idem
- thermostaat, idem
- aardlekschakelaar en elektrische zekeringen, idem
- gas- en watermeter niet meer dan 1.20 m. boven de vloer
- lichtschakelaars, hoogte 0.95 m., minimaal 0.50 m. uit een hoek
- radiatorknoppen en wandcontactdozen, hoogte 0.50 – 1.20 m., minimaal 0.35 m. uit een hoek

VAC

De Advies Commissie (VAC) bestaat uit een groep geschoolde vrijwilligers. In zo'n 195 gemeenten in Nederland functioneert een VAC als onafhankelijke woonconsumentenorganisatie. Zij adviseert de woningbouw in de sociale en particuliere sector. VAC-leden denken en praten mee over de plannen voor woningbouw, renovatie van woningen en de woonomgeving. De VAC adviseert architecten, opdrachtgevers en toekomstige bewoners over gebruikskwaliteit van woningen. Aan de hand van toetslijsten beoordelen VAC-leden woningen en woonomgeving.

Een praktische woning

Een woning is praktisch als er rekening is gehouden met:

- **ruimte voor activiteiten van de bewoners:**
wonen, zitten, eten, praten, bezoek ontvangen, ontmoeten, werken, hobby, studeren, spelen, slapen, koken, persoonlijke hygiëne, kleding wassen en drogen en opbergen;
- **flexibiliteit:**
geschikt voor verschillend samengestelde huishoudens;
- **toegankelijkheid:**
bezoekbaar voor gebruikers van een rolstoel;
- **aanpasbaarheid:**
eenvoudig bewoonbaar te maken voor lichamelijk gehandicapten;
- **veiligheid:**
geen gevaarlijke situaties in het gebruik;
- **binnen-milieu:**
energie-zuinig bouwen en wonen, veilige bouwmaterialen, gezonde ventilatie, voorkomen van geluidsoverlast, van tocht en vocht;
- **comfort en hygiëne:**
doelmatige indeling en gemakkelijk en goed schoon te houden

Meer informatie over de algehele gebruikskwaliteit van woningen kunt u vinden in de VAC-WoonkwaliteitWijzer. Dit boek is te bestellen bij de Stichting VACpuntWonen van de VAC's in Utrecht, tel. 030-2610475, e-mail: info@vacpuntwonen.nl. Website: www.vacpuntwonen.nl

VAC Soest / Soesterberg

contactpersoon: mw. R.J.M. Slot-Willemse Postbus 418 3760 AK Soest tel. 035-6012074